

A בס"ד
Intro
Today we will learn בע"ה of דף ז of תענית
Some of the topics we will learn about include the following:

More about the greatness of rain

The benefits of learning Torah for the right reasons, and with a group

B Why Torah is compared to fire, water, wine, and milk

Which sins cause droughts, and how to remedy the situation

C Some of the key terms and concepts we will learn about include:

לשון הרע - Forbidden speech. Saying anything derogatory about another Jew is forbidden by the Torah

תרומות ומעשרות - Obligatory tithes that must be separated from produce and given to the Kohanim and L'viyim.

A

The greatness of
RAIN

*Benefits of learning Torah
for the Right Reasons,
and
with a Group*

B

Why Torah is compared to
**FIRE,
WATER, WINE, & MILK**

*Which
Sins
cause droughts*

C

לשון הרע

**תרומות
ומעשרות**

1 So let's review...

The Daf begins with teachings extolling the greatness of rain:

אמר ר' אבהו

גדול יום הגשמים מתחיית המתים

A day of rain is greater than the day when the dead will be revived,

דאילו תחיית המתים לצדיקים

ואילו גשמים בין לצדיקים בין לרשעים

Because Tachit is only for the righteous, whereas rain benefits everyone.

ופליגא דרב יוסף דאמר רב יוסף

מתוך שהיא שקולה כתחיית המתים

קבעוה בתחיית המתים

Rav Yosef argues and says rain is EQUAL to תחיית המתים, and that's why it was inserted in the Brachah of תחיית המתים.

2

אמר רב יהודה

גדול יום הגשמים

כיום שניתנה בו תורה

A day of rain is as great as the day the Torah was given, as the פסוק says;

- יערף כמטר לקחי

My Torah will drip like rain.

Lekach refers to Torah, as it says;

כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו

For I have given you a good teaching, My Torah, do not forsake.

רבה אמר

יותר מיום שניתנה בו תורה

A day of rain is even greater than the day the Torah was given, because

מי נתלה במי

הוי אומר קטן נתלה בגדול

The lesser is usually compared to the greater thing, and here Torah is compared to rain.

3

רבה רמי כתיב יערף כמטר לקחי

וכתיב תזל כטל אמרתי

The first part, יערף כמטר לקחי, compares Torah to rain.

The second part, תזל כטל אמרתי, compares the Torah to Dew. רבה says;

אם תלמיד חכם הגון הוא כטל

If he is a Talmid Chochem with good character, the Torah will be beneficial to him, like dew -

ואם לאו עורפהו כמטר

If not, it will be detrimental to him, as rain sometimes is.

1

The greatness of rain...

ופליגא דרב יוסף
דאמר רב יוסף
מתוך שהיא שקולה
כתחיית המתים
קבעוה בתחיית המתים

אמר
ר' אבהו
גדול יום הגשמים
מתחיית המתים

דאילו תחיית פאמינא
אצדיקים
ואילו גשמים
בין אצדיקים בין ארשעים

2

רבה אמר
יותר
מיום שניתנה
בו תורה

יערף כמטר לקחי

מי נתלה במי
הוי אומר קטן נתלה בגדול

אמר רב יהודה
גדול יום הגשמים
כיום
שניתנה בו תורה

יערף כמטר לקחי

כי לקח טוב
נתתי לכם
תורתי אל תעזבו

3

וכתיב
תזל כטל אמרתי
Compares Torah
to Dew

אם תלמיד חכם
הגון הוא
כטל

כתיב
יערף כמטר לקחי
Compares Torah
to Rain

ואם לאו
עורפהו
כמטר

4 Similarly, ברייתא ר' בנאה said in a ברייתא;
 כל העוסק בתורה לשמה
 תורתו נעשית לו סם חיים
 Whoever learns Torah for its own sake, his Torah knowledge
 becomes for him an elixir of life, as the פסוק says;
 עץ חיים היא למחזיקים בה
 It is a tree of life for those who hold on to it. However,
 וכל העוסק בתורה שלא לשמה
 נעשית לו סם המוות
 Whoever learns Torah not for its own sake, it becomes for him a
 deadly poison, as it says; יערף כמטר לקחי, and the word עריפה
 refers to death, as in הלכה בנחל את העגלה בנחל.

4

...ברייתא ר' בנאה said in a ברייתא

<p>וכל העוסק בתורה שלא לשמה נעשית לו סם המוות</p>	<p>כל העוסק בתורה לשמה תורתו נעשית לו סם חיים</p>
<p>יערף כמטר לקחי</p> <p><i>Refers to death</i></p>	<p>עץ חיים היא למחזיקים בה</p>

5 The Gemara relates a similar idea. The verse; כי האדם עץ השדה, compares man to a tree. One פסוק says; כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת, you shall eat from the fruit-bearing tree, and not cut it down - alluding to a תלמיד חכם הגון, that one should learn from him. Another פסוק says; אותו תשחית וכרת, a non-fruit bearing tree you may destroy it and cut it down - alluding to a תלמיד חכם שאינו הגון, that one should not learn from him.
 =====

5

A similar idea...

כי האדם עץ השדה
Compares Man to a Tree

<p>אותו תשחית וכרת</p>	<p>כי ממנו תאכל ואותו לא תכרת</p>
<p>תלמיד חכם שאינו הגון</p>	<p>תלמיד חכם הגון</p>

6 The Gemara now discusses the advantages of learning Torah with others:
 רבי חמא ברבי חנינא says, the Posuk
 ברזל בברזל יחד, iron sharpens iron, means that just as one blade
 sharpens another,
 אף שני תלמידי חכמים
 מחדדין זה את זה בהלכה,
 So too, two Torah scholars sharpen each other in Halachah.
 רבה בר בר חנה explained another Posuk,
 הלא כה דברי כאש נאם ה'
 The Torah is compared to fire,
 מה אש אינו דולק יחידי
 אף דברי תורה אין מתקיימין ביחידי
 Just like fire, does not start from a single piece of wood, so too,
 the words of Torah are not retained by someone who learns by
 himself.

6

Learning Torah with others

רבי חמא ברבי חנינא

ברזל בברזל יחד

Just as one blade sharpens another,
 אף שני תלמידי חכמים
 מחדדין זה את זה בהלכה

הלא כה דברי כאש נאם ה'

The Torah is compared to fire,
 מה אש אינו דולק יחידי
 אף דברי תורה אין מתקיימין ביחידי

7 This is what רבי יוסי בר חנינא explained in the verse חרב אל הבדים ונואלו, a sword on those who are alone and become fools. חרב על שונאיהן של תלמידי חכמים שעוסקין בד בבד בתורה. A sword upon the enemies of Torah scholars - euphemistically referring to the scholars themselves - who learn alone, because, and they are also sinning, because, learning alone, they are likely to err. The word ונואלו means that they become foolish, and it is also used in reference to sinning, in the verse; אשר נואלנו ואשר חטאנו We have acted foolishly, and we have sinned.

7 רבי יוסי בר חנינא
חרב אל הבדים ונואלו
 חרב על שונאיהן של תלמידי חכמים
 שעוסקין בד בבד בתורה
 ולא יזכ אלא לחטאין!
 ולא יזכ אלא לחטאין!

8 רב נחמן בר יצחק said words of Torah are compared to a tree in the Posuk; מה עץ קטן מדליק את הגדול אף תלמידי חכמים קטנים מחדדים את הגדולים Just like a small tree can ignite a larger tree, so too young Torah scholars can sharpen the older ones - And this is what חנינא ר' meant when he said; הרבה למדתי מרבותי ומחבירי יותר מרבותי ומתלמידי יותר מכולן I have learned much Torah from my teachers, and even more from my colleagues, but I have learned the most from my students.

8 רב נחמן בר יצחק
Words of Torah are compared to a tree
עץ חיים היא למחזיקים בה
to teach
 מה עץ קטן מדליק את הגדול
 אף תלמידי חכמים
 קטנים מחדדים את הגדולים
 הרבה למדתי מרבותי ומחבירי יותר מרבותי ומתלמידי יותר מכולן
 This is what חנינא ר' meant when he said...

9 The Gemara expands upon the theme of students: רבי חנינא בר פפא explained two verses as referring to different types of students. One Posuk says the teacher seek out the student to teach him Torah, לקראת צמא מים, bring water to the thirsty, alluding to a תלמיד הגון. Another Posuk says the student should go to the teacher, הוי כל צמא לכו למים, everyone who is thirsty should go to the water, alluding to a תלמיד שאינו הגון.

9 The Gemara expands upon the theme of students:
 רבי חנינא בר פפא
 One Posuk says the teacher seek out the student:
לקראת צמא
התיו מים
 תלמיד הגון
 Another Posuk says the student should go to the teacher:
הוי כל צמא
לכו למים
 תלמיד שאינו הגון

10 Similarly, רבי חנינא בר חמא teaches; one Posuk says; יפוצו מעינותיך חוצה, your wellsprings will spread outwards, meaning, teach Torah to others. This refers to a תלמיד הגון. Another Posuk says; יהיו לך לבדך, they shall be for you alone, do not teach others. This refers to a תלמיד שאינו הגון.

10

Similarly...

רבי חנינא בר חמא

<p>One Posuk says:</p> <p>יפוצו מעינותיך חוצה</p> <p>↓</p> <p>תלמיד הגון</p>	<p>Another Posuk says:</p> <p>יהיו לך לבדך</p> <p>↓</p> <p>תלמיד שאינו הגון</p>
--	---

11 The Gemara next discusses the need, for one who learns Torah, to be humble:
ואמר רבי חנינא בר אידי למה נמשלו דברי תורה למים דכתיב הוי כל צמא לכו למים
The Torah is compared to water;
לומר לך מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך
אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה
To teach us that just as water leaves a higher level and travels to a lower level, so too, Torah will only be retained by someone who is humble.

11

The need, for one who learns Torah, to be humble:

ואמר רבי חנינא בר אידי
אמר רבי חנינא דברי תורה אומין
כתיב
הוי כל צמא לכו למים

↓

אמר רב
מה מים מניחין מקום גבוה
והולכין למקום נמוך
אף דברי תורה אין מתקיימין
אלא במי שדעתו שפלה

12 Similarly, רבי אושעיא said that Torah is compared to מים יין חלב, water, wine, and milk,
לומר לך מה שלשה משקין הללו אין מתקיימין אלא בפחות שבכלים
אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה
To teach us that just as these three liquids are only preserved in inferior vessels such as earthenware, so too, Torah is only retained by someone who is humble.

12

Similarly,
רבי אושעיא said

The Torah is compared to

מים יין חלב

↓

אמר רב
מה שלשה משקין הללו
אין מתקיימין אלא בפחות שבכלים
אף דברי תורה אין מתקיימין
אלא במי שדעתו שפלה

13 Another comparison between Torah and water, wine, and milk is that
 מוה שלשה משקין הללו אין נפסלין אלא בהיסח הדעת
 Just like these liquid only spoil when they are not given proper attention,
 אף דברי תורה אין משתכחין אלא בהיסח הדעת
 Torah is only forgotten when it is not given proper attention.
 =====

13
Another comparison...
 מוה שלשה משקין הללו
 אין נפסלין אלא בהיסח הדעת
 אף דברי תורה אין משתכחין
 אלא בהיסח הדעת

14 The Gemara returns to the discussion of rain:
 רבי חמא בר' חנינא
 גדול יום הגשמים
 כיום שנבראו שמים וארץ
 A day of rain is as great as the day the heavens and earth were created.
 רב אושעיא
 גדול יום הגשמים
 שאפילו ישועה פרה ורבה בו
 A day of rain is great because on such a day even salvation increases and grows.

14
The Gemara returns to the discussion of rain:
 רבי חמא בר' חנינא
 גדול יום הגשמים
 כיום שנבראו שמים וארץ
 רב אושעיא
 גדול יום הגשמים
 שאפילו
 ישועה
 פרה ורבה בו

15 The Gemara next cites several teachings that sins, Chas V'Shalom, cause rain to be withheld:
 אמר רבי תנחום בר חנילאי
 אין הגשמים יורדים אלא א"כ נמחלו עונותיהן של ישראל
 Rain does not fall unless the sins of Israel have been forgiven.

15
Sins cause rain to be withheld:
 אמר רבי תנחום בר חנילאי
 אין הגשמים יורדים
 אלא א"כ נמחלו
 עונותיהן של ישראל

- 16 אמר ר' תנחום בריה דרבי חייה איש כפר עכו אין הגשמים נעצרים אא"כ נתחייבו שונאיהן של ישראל כליה Rain is not withheld unless the enemies of Israel – a euphemism for the Jewish people themselves – Chas V'shalom, deserve to be destroyed. In support, the Gemara cites several Psukim, including the Posuk in Krias Shma; ועצר את השמים ולא יהיה מטר

16

אמר ר' תנחום
בריה דרבי חייה איש כפר עכו

אין הגשמים נעצרים
אא"כ נתחייבו
שונאיהן של ישראל
כליה

ועצר את השמים ולא יהיה מטר

- 17 The Gemara next lists five specific sins which can be the cause of drought:
אין הגשמים נעצרים אלא בשביל
Rain is withheld only because of one of the following sins:
-1-
בשביל ביטול תרומות ומעשרות
Because of neglecting to give Teruma and Maaser -
-2-
בשביל מספרי לשון הרע
Because of those who speak לשון הרע -
-3-
בשביל עזי פנים
Because of the brazen -
The Gemara elaborates on some of the sins caused by brazenness.
-4-
בשביל ביטול תורה
Because of the neglect of Torah study
-5-
בעון גזל
Because of the sin of stealing

17

FIVE SINS
can be the cause of drought:

5	4	3	2	1
בעון	בשביל	בשביל	בשביל	בשביל
גזל	ביטול	עזי פנים	מספרי	ביטול
	תורה	לשון	תרומות	ומעשרות
		הרע		

- 18 The Gemara continues:
מאי תקנתיה, how do we remedy a drought?
ויצו עליה במפגיע, by increased prayer, as it says וירבה בתפלה, Hashem commands the rain to fall because of a petitioner.
ואין פגיעה אלא תפלה
This word is a term of prayer, as it says ואתה אל תתפלל בעד העם הזה...ואל תפגע בי
And you do not pray on behalf of this nation...and do not entreat Me.

18

מאי תקנתיה?
ירבה בתפלה

ויצו עליה במפגיע

ואין פגיעה אלא תפלה

ואתה אל תתפלל
בעד העם הזה...
ואל תפגע בי

19 ר' אמי also explained the following Posuk;
 אם קהה הברזל והוא לא פנים קלקל
 If the iron is dull and you do not sharpen its edge.
 The Gemara Darshen this Posuk regarding rain:
 If you see the sky is dull as iron, because it is not letting the rain
 or dew fall,
 בשביל מעשה הדור שהן מקולקלין
 It is because the behaviors of the generation are degenerate.
 The remedy is based on the second half of the Posuk;
 וחילים יגבר
 יתגברו ברחמים
 Mercy.
 ויתרון הכשיר חכמה
 And even more so, would rain have fallen, if they had not sinned
 at all.

19 ר' אמי

...וחילים	אם קהה הברזל
יגבר	והוא לא פנים קלקל...
)	(
יתגברו ברחמים	בלביל מעשה הדור
וימיון	לבן מקולקלין
הכלי חכמה	

